

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
ANDIJON DAVLAT TIBBIYOT INSTITUTI
PROPEDEVTIK STOMATOLOGIYA
KAFEDRASI**

**STOMATOLOGIYAGA KIRISH
FANI O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	900000	- Sog'liqni saqlash va ijtimoiy ta'minoti
Ta'lim sohasi:	910000	- Sog'liqni saqlash
Ta'lim yunalishi:	60910100	- Stomatologiya (<i>yo'nalishlar bo'yicha</i>)

Andijon 2025

Fan/modul kodi SK113		O'quv yili 2024-2025	Semestr 1	Kreditlar 3
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim turi O'zbek/rus		Xaftadagi dars soatlari 2
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Stomatologiyaga kirish	45	45	90
2.	<p>I. I. Fanning mazmuni</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad – zamonaviy texnologiyalarni o'qish jarayoniga jalb qilib, talabani ortopedik stomatologiyaning davolash asoslari, ya'ni, asboblari, protezlash ashyolari, tishlarning tuzilishi va ularni charxlash tamoyillari haqidagi nazariy ma'lumotlarni bilish va ular asosida amaliy ko'nikmalarni hosil qilish, stomatologik ashyo va asboblarni to'g'ri tanlash, qo'llash haqida bilim va ko'nikmalar (kompetensiyalar)ni shakllantirish.</p> <p>Fanning vazifasi – talabalarining nazariy ma'lumotidan boshlang'ich amaliy ko'nikmalarni bajarish darajasiga qadamma-qadam o'rgatish; zamonaviy pedagogik texnologiyalarni dars jarayoniga tadbiiq etib, talabani klinik fikrlash va bilimni saqlash darajasini oshirish; ortopedik stomatologiya tarixi va uning bo'limlari haqida tushuncha berish; zamonaviy stomatologik qurilmalar va dastaklar haqida tushunchaga ega bo'lish; stomatologik asbob-uskunalar, ular bilan ishlash amaliy ko'nikmalarga, texnika xavfsizligiga ega bo'lish; protezlash xom ashyolari, ularning turlari, ularni ko'rsatmaga binoan qo'llash borasida to'liq tushuncha berish; okklyuziya va prikusni turlarini aniqlash muolajalarini to'g'ri bajarishni bilish; ortopedik stomatologiyada zamonaviy usullari to'g'risidagi ilmiy adabiyotlardan foydalanishni o'rgatish; talabani klinik fikrlash qobiliyatini o'stirishga qaratilgan standartga mos amaliy ko'nikmalarni assistent-talaba, talaba-fantom, talaba-volontyor(bemor) uslubida avtomatizm darajasiga yetkazish.</p> <p>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p>II.I.Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>1-mavzu. Stomatologiyaga kirish. Stomatologiya rivojlanishining tarixiy bosqichlari. Maxalliy stomatologiyaning rivojlanish bosqichlari va asosiy maktablar. Davolash profilaktika stomatologiya muassasalarning asosiy tarkibiy bo'linmalari. Stomatologiya klinikasi, uning turlari, toifalari. Kadrlar standartlari va tibbiyot xodimlarning funksional majburiyatlari.</p> <p>2-mavzu. Yuz-jag' jarroxlik bo'limining yuz-jag' mintaqasi shikastlangan bemorlarni parvarish qilish. Stomatologiyada deontologiya va tibbiy etika. Xalqaro tibbiy etika kodeksi. Stomatologiya uchun uskunalar. Asosiy</p>			

stomatologik asbob-uskunalar va asboblar. Stomatolog ishini tashkil etishning ergonomik asoslari. Stomatologiya klinikasi ishini tashkil etish.

3-mavzu. Davolash profilaktika stomatologiya muassasalarida sanitariya-gigiyena rejimi. Mehnat gigiyenasi, shaxsiy gigiyena qoidalari, xodimlarni tibbiy korikdan o'tkazish va emlash zarurati Salomatlik tushunchasi, moslashuv, kasallik(noziologiya), etiologiyasi, patogenezi, simptomlari, semiotika(semiologiya). Diagnostika jarayonining qoidalari (algoritmi). Tekshiruvning asosiy va qoshimcha usullari.

4-mavzu. Stomatologik uskunalarning turlari. Aseptik va antiseptik tushunchasi. Sterilizasiya va dezinfeksiya. 4 qo'lda ishlash (yordamchi bilan).

5-mavzu. Tibbiy xato. Yatrogen tushunchasi. Yatrogenlik va yatrogen omillar.

III. Amaliy mashqlar bo'yicha ko'rsatmalar va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya yetiladi:

1. Stomatologiya asoslari. Stomatologiya rivojlanishining tarixiy bosqichlari. Mahalliy stomatologiya va asosiy maktablarning rivojlanish bosqichlari.
2. Stomatologik tibbiy yordamning talab va vazifalari.
3. Stomatologiya klinikasi, uning turlari, kategoriyalari. Tibbiy xodimlarning kadrlar bilan ta'minlash standartlari va funksional majburiyatlar
4. Yuz-jag jarrohligi bo'limining yuz-jag sohasi jarohatlangan bemorlarni parvarish qilish.
5. Stomatologiyada deontologiya va tibbiy etika. Xalqaro tibbiy etika kodeksi.
6. Tish idorasining jihozlari. Asosiy dental uskunalar va vositalari.
7. Stomatolog ishini tashkil etishning ergonomik asoslari stomatologiya bo'limini tashkil yetish.
8. Tish profilaktikasi tibbiy-profilaktika muassasalarida sanitariya-gigiyena rejimi. Mehnat gigiyenasi, shaxsiy gigiyena qoidalari, tibbiy ko'rik va xodimlarni emlash zarurati va chastotasi
9. Salomatlik tushunchasi, moslashish
10. Tibbiy-profilaktika muassasalarida sanitariya-gigiyena rejimi. Mehnat gigiyenasi, shaxsiy gigiyena qoidalari, xodimlarni tibbiy korikdan o'tkazish va emlash zarurati va chastotasi. Dastlabki, joriy va umumiy tozalash xususiyatlari.
11. Salomatlik, moslashuv, kasallik (noziologiya), etiologiya, patogenezi, sindrom, simptom, semiotika (semiologiya) tushunchasi. Diagnostika jarayonining qoidalari (algoritmi). Tekshirishning asosiy va qoshimcha usullari. Tish kasalining tibbiy kartasi. Tish bemorining tibbiy tarixi va ambulatoriya kartasini to'ldirish qoidalari.
12. Tish qurilmalarining turlari. So'lakdan ximoya qilish vositalari.
13. Stomatologiyada ish xavfsizligi. Stasionar bo'limlarda ish xavfsizligi.
14. Aseptik va antiseptik tushunchasi. Operasion maydon aseptikasi

tushunchasi.

15. 4 qo'lda ishlash (assistent bilan). Tish yordamchisining ish joyi.
Uning vazifalari

1. IV. Mustaqil ta'lim.

Mustaqil ta'lim –o'quv rejasida belgilangan bo'yicha o'quv dasturida belgilangan bilim, ko'nikma va malakaning ma'lum bir qismini talaba tomonidan fan/modul o'qituvchisi maslahati va tavsiyalari asosida auditoriya va auditoriyadan tashqarida o'zlashtirilishiga yo'naltirilgan tizimli faoliyatdir.

“Stomatologiyaga kirish” fani bo'yicha talabalarning mustaqil ishi (TMI) o'rganilayotgan jarayonning ajralmas qismi bo'lib, uslubiy va axborot resurslari bilan to'liq ta'minlangan. Fan bo'yicha talabalarning mustaqil ish shakllari belgilangan:

- Ushbu mavzu bo'yicha ma'lumot tayyorlash (referatlar yoki taqdimotlar);
- Maxsus adabiyotlar (monografiya, maqolalar) bilan ishlash, ma'ruzalar tayyorlash;
- Talabalar ilmiy anjumaniga ilmiy tezislarni tayyorlash; - Grafik organayzerlarni ishlab chiqish va tuzish;
- Krossvordlar tuzish;
- Vaziyatli vazifalarni tayyorlash va hal yetish;
- Videolarni suratga olish va taqdim yetish.

TMI to'liq, yelektron platformalarda (Moodle, Hemis) o'quv dasturlari yordamida amalga oshiriladi va o'quv rejasida mavjud bo'lgan tematik rejaga asoslanadi. O'quv yilining boshida o'qituvchilar talabalarga TMI ni bajarish qoidalarini tushuntiradilar. Bajarilmagan taqdirda talaba belgilangan kreditlarni olmaydi va yakuniy nazoratga qo'yilmaydi. Sinf dan tashqari mustaqil ishlar quyidagilardan iborat:

- o'quv adabiyotlarida nazariy mavzularni mustaqil ishlab chiqish;
- axborot tayyorlash (referatlar, taqdimotlar) ;
- grafik organayzerlarni ishlab chiqish va tuzish;
- krossvordlar tuzish,
- vaziyatli vazifalar;
- videolarni suratga olish va taqdim yetish.

Talabalar mavzu bo'yicha olingan ma'lumotlarni yaxshiroq o'zlashtiradilar, mustaqil fikrlash va ijodkorlikni rivojlantiradilar. Mustaqil ishlarni tayyorlashda talabalar maxsus yoki ilmiy adabiyotlardan (monografiya, maqola), ilmiy ma'ruzalardan foydalanishlari, ma'ruzalar tayyorlashlari mumkin. Bularning barchasi talabalar bilimni chuqurlashtirishga, talabalarning mustaqil va ijodiy fikrlashini rivojlantirishga yordam beradi. Talabalarning fan bo'yicha mustaqil ishi joriy baholash bilan birgalikda ishlab chiqilgan ballar bo'yicha baholanadi va joriy baholashga qo'shiladi.

Mustaqil ta'lim uchun mavzular:

T.r	Mavzular nomi	Soati
	I semestr	

1	Stomatologiyaga kirish. Stomatologiya rivojlanishining tarixiy bosqichlari. Mahalliy stomatologiya va asosiy maktablarning rivojlanish bosqichlari.	3
2	Tibbiy-profilaktika stomatologik muassasalarining asosiy tarkibiy bo'linmalari. Stasionar stomatologiya muassasasini tashkil yetish xususiyatlari.	3
3	Stomatologiya klinikasi, uning turlari, kategoriyalari. Tibbiy xodimlarning kadrlar bilan ta'minlash standartlari va funksional majburiyatlari. Tish klinikasining hujjatlari.	3
4	Yuz-jag' jarrohligi bo'limining tuzilishi, yuz-jag' sohasi jarohatlangan bemorlarni parvarish qilish. Yuz-jag' sohasi singan va shikastlangan bemorlarni parvarish qilish xususiyatlari	3
5	Stomatologiyada deontologiya va tibbiy etika. Xalqaro tibbiy etika kodeksi. Tibbiyot xodimlari va bemorlar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarning xususiyatlari	3
6	Stomatologiya xonaning jihozlanishi. Asosiy stomatologik uskunarlar va vositalar. Stomatologik qurilmalarining turlari	3
7	Stomatolog ishini tashkil etishning ergonomik asoslari. Stomatologiya bo'limini tashkil etish. Stomatologiya xonasini tashkil etishning ergonomik asoslari	3
8	Tibbiy-profilaktika muassasalarida sanitariya-gigiyena rejimi. Mehnat gigiyenasi, shaxsiy gigiyena qoidalari, xodimlarni tibbiy ko'rikdan o'tkazish va emlash zarurati va chastotasi. Dastlabki, joriy va umumiy tozalash xususiyatlari	3
9	Salomatlik, moslashuv, kasallik (nozologiya), etiologiya, patogenez, sindrom, simptom, semiotika (semiologiya) tushunchasi. Diagnostika jarayonining qoidalari (algoritmi). Tekshirishning asosiy va qo'shimcha usullari. Tish kasalining tibbiy kartasi. Tish bemorining tibbiy tarixi va ambulatoriya kartasini to'ldirish qoidalari	3
10	Tish qurilmalarining turlari. Zamonaviy stomatologik qurilmalar.	3
11	Stomatologiyada ish xavfsizligi. Stasionar bo'limlarda ish xavfsizligi	3
12	Aseptik va antiseptik tushunchasi. Operasion maydon aseptikasi tushunchasi	3
13	Sterilizasiya va dezinfeksiya. Asboblarni sterillash bosqichlari	3
14	4 qo'lda ishlash (assistent bilan). Tish yordamchisining ish joyi. Uning vazifalari	3
15	Tibbiy xato. Yatrogeniya tushunchasi. Yatrogeniya va	3

	yatrogen omillar. Yatrogen kasalliklar va ularning oldini olish choralari.	
	J A M I	45
3.	<p>V. Ta'lim natijalari / kasbiy vakolatlar:</p> <p>Modul (mavzu)bo'yicha talabalarning bilim va ko'nikmalariga qo'yiladigan talablar ro'yxati:</p> <p>1-semestr</p> <p>Talaba:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Xavfsizlik yo'riqnomasi. Talabalarning stomatolog ishida amaliy (qo'lda) xavfsizlik ko'nikmalarini o'zlashtirish bo'yicha ishlari. - Talabalarning yuz-yuz jarrohligi bo'limining yuz-yuz mintaqasi shikastlangan bemorlarni parvarish qilish bo'yicha amaliy (qo'lda) ko'nikmalarni o'zlashtirish bo'yicha ishlari. - Talabalarning stomatologiyada deontologiya va tibbiy yetika bo'yicha amaliy (qo'lda) ko'nikmalarini o'zlashtirish bo'yicha ishlari. - Talabalarning stomatologiya idorasini jihozlash bo'yicha amaliy (qo'lda) ko'nikmalarni o'zlashtirish bo'yicha ishlari. - Talabalarning stomatologik uskunalar va asboblarni bilish va farqlash bo'yicha amaliy (qo'lda) ko'nikmalarni o'zlashtirish bo'yicha ishlari - Salomatlik, moslashuv, kasallik (nozologiya), yetiologiya, patogenez, sindrom, simptom, semiotika (semiologiya) tushunchalarini bilish va farqlash. Diagnostika jarayonining qoidalari (algoritmi) -Talabalarning stomatologik bemorning tibbiy kartasini to'ldirish bo'yicha amaliy (qo'lda) ko'nikmalarni rivojlantirish bo'yicha ishlari. - Darslarda o'tilgan mavzular bo'yicha nazariy bilim va amaliy (qo'llanma) ko'nikmalar natijalarini baholash <p>Modul davomida olingan vakolatlar</p> <p>Umumiy kompetensiyalar (UM):</p> <ul style="list-style-type: none"> - ijtimoiy ahamiyatga yega muammolar va jarayonlarni tahlil qilish, gumanitar, tabiatshunoslik, biotibbiyot va klinik ilmiy usullarni amalda turli kasbiy va ijtimoiy tadbirlarda qo'llash qobiliyati va tayyorligi (UM-1); -dunyoqarash, ijtimoiy va shaxsiy falsafa, falsafaning asosiy toifalari, o'z-o'zini takomillashtirishga qobiliyat va tayyorlik bilan bog'liq muammolarni tahlil qilish (UM -2); - o'z-o'zini rivojlantirishga tayyorlik, o'zlikni anglash, o'z-o'zini tarbiyalash, foydalanish, ijodkorlik (UM -5); -axborot xavfsizligining asosiy talablarini hisobga olgan holda axborot, bibliografik manbalar, tibbiy va biologik terminologiya, axborot-kommunikasiya texnologiyalaridan foydalangan holda kasbiy faoliyatning tipik vazifalarini hal qilishga tayyorlik (UM -7); - mantiqiy va oqilona tahlil qilish, omma oldida so'zlash, muloqot va suhbat o'tkazish, matnlarni tahrirlash, hamkorlik qilish va nizolarni hal qilish qobiliyati va tayyorligi, bag'rikenglik (UM 9); -chet tillaridan birini hayotda so'zlashuv darajasida bilish, yozma va og'zaki muloqot qilish qobiliyati va istagi (UM -10); 	

	<p>- asosiy fizik, kimyoviy, matematik va hokazolardan foydalanishga tayyorlik. kasbiy muammolarni hal qilishda boshqa tabiiy fanlar tushunchalari va usullarini bilish (Jj-13).</p> <p>Kasbiy kompetensiyalar (KK):</p> <p>Profilaktika choralari:</p> <p>-tish kasalliklari va tibbiy-statistik tahlil bo'yicha ma'lumotlarni to'plashning ijtimoiy va gigiyenik usullaridan foydalanish qobiliyati va tayyorligi (KK-4);</p> <p>Diagnostika choralari:</p> <p>-kasalliklar va sog'liq muammolarining xalqaro statistik tasnifi bo'yicha (KK-6)bemorlarda tish kasalliklarining asosiy patologik holatlari, belgilari, sindromlari, nozologik shakllarini aniqlash qobiliyati;</p> <p>Tibbiy faoliyat:</p> <p>- ambulatoriya va kunduzgi stasionar sharoitida tish kasalliklari bilan og'rikan bemorlarni davolash va davolashga tayyorlik (KK-9);</p> <p>psixologik-pedagogik faoliyat:</p> <p>-xavf omillarini bartaraf yetish va sog'lom turmush tarzi ko'nikmalarini rivojlantirish bo'yicha o'quv faoliyatiga tayyorlik (KK-13)</p> <p>Tadqiqot faoliyati:</p> <p>-ilmiy tadqiqotlarda ishtirok yetish imkoniyati (KK-18)</p>
4.	<p>VI. Texnologiya va o'qitish uslubi:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Ma'ruzalar; * Guruh ishi; * Prezentasiyalar tayyorlash; * Shaxsiy loyihalar; * Guruh ishi va manfaatlarini himoya qilish loyihalari; * Rolli o'yinlar, munozaralar
5.	<p>VII. Kredit olish uchun talabalar:</p> <p>Joriy va oraliq nazorat shaklida berilgan topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha og'zaki savollarga javob berish va qo'lda ishlash ko'nikmalarini bajarish.</p> <p>VIII. Joriy nazorat uchun ko'rsatmalar.</p> <p>JORIY NAZORAT(JN)</p> <p>Joriy nazorat fan bo'yicha fanning ma'lum bir bo'limi bo'yicha talabalarning bilim va ko'nikmalari darajasini baholashni ko'zda tutadi. "Stomatologiyaga kirish" fanidan talabalarning bilim va ko'nikmalarini joriy nazorat qilish tarqatma materiallarni o'qitish va nazorat qilish, kasalliklar va ularning diagnostikasini o'rganish, mustaqil ishlarni bajarish, uy vazifalari, amaliy ko'nikmalar yordamida og'zaki ravishda amalga oshiriladi. Talabaning bilim darajasini baholashda dars mavzusini o'zlashtirish, talabaning darsning nazariy qismini muhokama qilishda ishtiroki, talabaning interfaol o'qitish usullarida faol ishtiroki, amaliy ko'nikmalarni o'zlashtirish darajasi hisobga olinadi. Har bir amaliy darsda talabalarning bilimlari har kuni baholanishi kerak.</p> <p style="text-align: center;">Amaliy darsni baholash mezonini joriy nazorat bo'lib, u talabaning</p>

amaliy darsga tayyorligini va vazifaning sifatini nazorat qilishni nazarda tutadi. O‘qitish texnologiyasida amaliy dars tuzilishidan kelib chiqqan holda joriy amaliy darsni baholash mezonlari ishlab chiqiladi. Har bir darsda barcha o‘quvchilarni baholash kerak. Maksimal 100, o‘tish **60 ball**. Joriy nazorat quyidagi sxema bo‘yicha talabalar bilimiga asoslanib amalga oshiriladi: nazariy va amaliy qism (50: 50). Joriy nazorat uchun 3 ta kredit ajratilgan. Kasallik tufayli darslarga qatnashmagan va belgilangan muddatda joriy nazoratdan o‘ta olmagan talabalar fakultet dekanining buyrug‘iga asosan o‘quv mashg‘ulotlari boshlangandan keyin ikki hafta ichida murojaat yetishlari mumkin. Semestr yakunida joriy modul nazoratida o‘tish balidan kam ball to‘plagan talaba akademik qarzdor hisoblanadi. Qarzdor talabalarga semestr oxirida qayta topshirish uchun bir oy beriladi. Semestr oxirida modulda o‘tish bahosidan past olgan talaba akademik qarzdor hisoblanadi.

Akademik qarzdorlar qayta topshirish uchun talaba o‘z xoxishiga ko‘ra “yezgi semestr” da qayta o‘zlashtiradi. Ayni paytda dars olmagan talaba fakultet dekanining tavsiyasiga binoan rektorning buyrug‘i bilan belgilangan tartibda talabalar sonidan chetlashtiriladi.

Talabalarni modul(mavzu)bo‘yicha baholash mezonlari

Baholash shkalasi	Bayoni
<i>Bajardi</i>	100%- kompetensiyani to‘liq biladi, ketma-ketlik bo‘yicha bo‘yicha to‘liq bajara oladi, mohiyatini to‘liq tushuntirib bera oladi
<i>Bajarmadi</i>	50%- kompetensiyani bilmaydi, ketma-ketlik bo‘yicha bo‘yicha bajara olmaydi, mohiyatini tushuntirib bera oladi

Modul bo‘yicha talaba reytingi quyidagicha aniqlanadi

Ball	ECTS baho	ECTS ning ta’rifi		Baho	Ta’rif
90-100	A	“a’lo” – a’lo natija, minimal hatoliklar bilan	Fan/modul dasturining barcha bo‘limlari bo‘yicha tizimli, to‘la va chuqur bilimga ega bo‘lishi, zarur dalillar bilan asoslay olishi; terminologiyadan (shu jumladan, ilmiy, xorijiy tilda ham) aniq, o‘z o‘rnida foydalanishi, savollarga javobni mantiqan to‘g‘ri, stilistik savodli ravishda ifodalashi; muammoli savollarni aniqlashi, o‘z qarashlarini ilmiy-amaliy tilda asoslab bera olishi; fan/modulning tayanch tushunchalarini bilishi va uni qisqa vaqt ichida ilmiy va amaliy masalalarni yechishda samarali qo‘llay olishi; nostandart vaziyatlarda muammolarni mustaqil va ijodiy hal qila olish qobiliyatini ko‘rsata olishi;	5	a’lo

				<p>amaliy ko'nikmalarni mustaqil ravishda to'liq bajara olishi (sifati va belgilangan soni jihatdan) va kompetensiyalarni to'liq egallashi;</p> <p>amaliy masalalarni qisqa, asoslangan va ratsional ravishda hal etishi;</p> <p>fan/modul dasturida tavsiya etilgan asosiy va qo'shimcha adabiyotlarni to'liq va chuqur o'zlashtirishi;</p> <p>fan/modul bo'yicha nazariyalar, konsepsiyalar va yo'nalishlar mohiyatini anglash, ularga tanqidiy baho berish va boshqa modullar ilmiy yutuqlarini qo'llay olishi;</p> <p>nazariy va amaliy mashg'ulotlarda butun semestr mobaynida ijodiy va mustaqil qatnashishi, guruhli muhokamalarda faol bo'lishi, vazifalarni bajarishda yuqori madaniyat darajasiga ega bo'lishi lozim;</p>			
70-89,9	B	"juda yaxshi" – o'rtadan yuqori natija, ayrim xatolik-lar bilan	<p>fan dasturining barcha bo'limlari bo'yicha tizimli, to'la va chuqur bilimga ega bo'lishi, zarur dalillar bilan asoslay olishi;</p> <p>terminologiyadan (shu jumladan, ilmiy, xorijiy tilda ham) aniq, o'z o'rnida foydalanishi, savollarga javobni mantiqan to'g'ri, stilistik savodli ravishda ifodalashi;</p> <p>o'z fikrini isbotlashda yoki boshqa nazariy materialni bayon qilishda yuzaga kelgan noaniqliklarni mustaqil bartaraf eta olishi;</p> <p>fan/modulning tayanch tushunchalarini bilishi, qisqa vaqt ichida ilmiy va kasbiy vazifalarni qo'yish hamda hal qilishda undan unumli foydalanishi;</p> <p>standart vaziyatlarda muammolarni o'quv dasturi doirasida mustaqil hal qila olishi;</p> <p>amaliy ko'nikmalarni mustaqil ravishda to'liq bajara olishi (sifati va belgilangan soni jihatdan) va kompetensiyalarni to'liq egallashi;</p> <p>amaliy mashg'ulotlarda normativ-huquqiy hujjatlarni yaxshi bilishini namoyish qilishi, ushbu bilimlarni yangi vaziyatlarda to'g'ri (lekin doim ham ratsional emas) qo'llay olishi, bajarilgan ish natijalarini yetarli darajada rasmiylashtira olmaganligi;</p> <p>fan/modul dasturida tavsiya qilingan asosiy adabiyotlarni o'zlashtirishi;</p> <p>o'rganilayotgan modul bo'yicha nazariyalar, konsepsiyalar va yo'nalishlar</p>	4	yaxshi		

				<p>mohiyatini anglay olishi va ularga tanqidiy baho berishi;</p> <p>nazariy va amaliy mashg'ulotlarda butun semestr mobaynida ijodiy va mustaqil qatnashishi, guruhli muhokamalarda faol bo'lishi, vazifalarni bajarishda juda yaxshi madaniyat darajasiga ega bo'lishi lozim;</p>			
60-69,9	C	"qoniqarli" – o'rtacha natija, syezilarli xatolik-lar bilan	<p>Fan/modul dasturining barcha bo'limlari bo'yicha tizimli, to'la va chuqur bilimga ega bo'lishi, zarur dalillar bilan asoslay olishi, ammo bir oz kamchiliklar bilan;</p> <p>terminologiyadan (shu jumladan, ilmiy, xorijiy tilda ham) aniq, o'z o'rnida foydalanishi, savollarga javobni mantiqan to'g'ri, stilistik savodli ravishda ifodalashi;</p> <p>o'z fikrini isbotlashda yoki boshqa nazariy materialni bayon qilishda yuzaga kelgan noaniqliklarni mustaqil bartaraf eta olishi;</p> <p>fan/modulning tayanch tushunchalarini bilishi, qisqa vaqt ichida ilmiy va kasbiy vazifalarni qo'yish hamda hal qilishda undan unumli foydalanishi;</p> <p>standart vaziyatlarda muammolarni o'quv dasturi doirasida mustaqil hal qila olishi;</p> <p>amaliy ko'nikmalarni mustaqil ravishda bajara olishi (sifati va belgilangan soni jihatdan) va kompetensiyalarni egallashi, ammo bir oz kamchiliklar bilan;</p> <p>amaliy mashg'ulotlarda normativ-huquqiy hujjatlarni yaxshi bilishini namoyish qilishi, ushbu bilimlarni yangi vaziyatlarda to'g'ri (lekin doim ham ratsional emas) qo'llay olishi, bajarilgan ish natijalarini yetarli darajada rasmiylashtira olmaganligi;</p> <p>fan/modul dasturida tavsiya qilingan asosiy adabiyotlarni o'zlashtirishi;</p> <p>o'rganilayotgan modul bo'yicha nazariyalar, konsepsiyalar va yo'nalishlar mohiyatini anglay olishi va ularga tanqidiy baho berishi;</p> <p>nazariy va amaliy mashg'ulotlarda butun semestr mobaynida ijodiy va mustaqil qatnashishi, guruhli muhokamalarda faol bo'lishi, vazifalarni bajarishda yaxshi darajaga ega bo'lishi lozim;</p>	3	qoniqarli		

55-59	E	“qoniqarsiz” – minimal darajadagi bilimlarni olish uchun qo‘shimcha mustaqil o‘zlashtirishi zarur	<p>davlat ta‘lim standartlari (talablari) doirasida qoniqarli bilim hajmiga ega emas; terminologiyani ishlatishi, savollarga javoblarni to‘g‘ri bayon qilishi, lekin bunda qo‘pol xatolarga yo‘l qo‘yishi;</p> <p>javob berishda yoki ayrim maxsus ko‘nikmalarni namoyish qilishda qiynalganda va qo‘pol hatolarga yo‘l qo‘yganda, fan/modul bo‘yicha asosiy tushunchaga ega ekanligini namoyish etishi;</p> <p>kompetensiyalarni mustaqil darajasida va hatoliklar bilan egallashi;</p> <p>fan modulining umumiy tushunchalari bo‘yicha qisman bilimga ega bo‘lishi va standart (namunaviy) vaziyatlarni hal etishda qo‘llay olmasligi;</p> <p>pedagog xodim yordami bilan standart vaziyatlarni hal eta olishi;</p> <p>o‘qilayotgan fan modul bo‘yicha asosiy nazariyalar, konsepsiyalar va yo‘nalishlar mohiyatini anglashi, ularga baho bera olmasligi;</p>	2	qoniqarsiz
31-54	FX	“qoniqarsiz”	<p>davlat ta‘lim standartlari (talablari) doirasida faqat ayrim fragmentar bilimlarga ega bo‘lsa;</p> <p>ilmiy terminlarni ishlata olmasa yoki javob berishda jiddiy mantiqiy xatolarga yo‘l qo‘ysa;</p> <p>nazariy va amaliy mashg‘ulotlarda passiv qatnashib, vazifalar bajarish madaniyatining past darajasiga ega bo‘lsa;</p> <p>amaliy ko‘nikmalarga va kompetensiyalarga ega bo‘lmasa, o‘z xatolarini hatto pedagog xodim tavsiyalari yordamida ham to‘g‘rilay olmasa.</p>	2	Qoniqarsiz
0-30	F	“mutloq qoniqarsiz” – to‘liq qayta o‘zlashtirishi lozim	<p>davlat ta‘lim standartlari (talablari) doirasida faqat ayrim fragmentar bilimlarga ega bo‘lsa;</p> <p>terminlarni ishlata olmasa yoki javob berishda jiddiy va qo‘pol mantiqiy xatolarga yo‘l qo‘ysa yoki umuman javob bermasa;</p> <p>nazariy va amaliy mashg‘ulotlarda passiv qatnashib, vazifalar bajarish madaniyatining past darajasiga ega bo‘lsa yoki umuman bajarmasa;</p> <p>amaliy ko‘nikmalarga va kompetensiyalarga ega bo‘lmasa, o‘z xatolarini hatto pedagog xodim tavsiyalari yordamida ham to‘g‘rilay olmasa.</p>	2	Qoniqarsiz

YAKUNIY NAZORAT (YAN)

1-kurs talabalari 1-semestr oxirida yakuniy nazoratni OSE usulida topshiradilar.

Maksimal ball 100, o'tish bali 60 ball. YANda saralash balini (60) yig'a olmagan talaba YANDan o'tmagan va modulni o'zlashtirmagan deb hisoblanadi (JNda to'liq kreditni yig'gan bo'lsa ham).

Ta'lim muassasasi rektorining buyrug'i bilan ichki nazorat va monitoring bo'limi rahbarligida tuzilgan komissiya ishtirokida yakuniy nazoratni o'tkazish jarayoni davriy ravishda o'rganib boriladi va uni o'tkazish tartiblari buzilgan hollarda, yakuniy nazorat natijalari bekor qilinadi va yakuniy nazorat qayta o'tkaziladi.

Kasalligi sababli yakuniy nazoratni topshira olmagan talabalarga fakultet dekani farmoyishi asosida, o'qishni boshlaganidan so'ng ikki hafta muddatda topshirishga ruxsat beriladi.

Semestr yakunida yakuniy nazoratda saralash balidan kam ball to'plagan talaba akademik qarzdor hisoblanadi.

Talaba nazorat natijalaridan norozi bo'lsa, modul bo'yicha nazorat turi natijalari e'lon qilingan vaqtdan boshlab bir kun mobaynida fakultet dekaniga ariza bilan murojaat etishi mumkin. Bunday holda fakultet dekanining taqdimnomasiga ko'ra rektor buyrug'i bilan 3 (uch) a'zodan kam bo'lmagan tarkibda apellyasiya komissiyasi tashkil etiladi.

Apellyasiya komissiyasi talabalarning arizalarini ko'rib chiqib, shu kunning o'zida xulosasini bildiradi.

Baholashning o'rnatilgan talablar asosida belgilangan muddatlarda o'tkazilishi hamda rasmiylashtirilishi fakultet dekani, kafedra mudiri, o'quv bo'limi hamda ichki nazorat va monitoring bo'limi tomonidan nazorat qilinadi.

Stomatologiyaga kirish moduli bo'yicha ishchi o'quv dasturini ishlab chiqishda xorijiy oliy ta'lim muassasalari tomonidan ishlab chiqilgan dasturlar o'rganib chiqildi va ishchi dasturni ishlab chiqishda halqaro tajriba asosida o'zgartirishlar kiritildi:

1. Patris Lumumba nomidagi Rossiya xalqlar do'stligi universitetining (№316) quyidagi o'quv-uslubiy dasturlari ko'rib chiqildi:

- RXDU (RUDN) rektori O.A. Yastrebov tomonidan 10.06.2024 yil kuni tasdiqlangan 31.05.03-Stomatologiya yo'nalishi uchun olim ta'limdagi asosiy kasbiy o'quv dasturi;

2. Texas A&M University (AQSH), Stomatologiya fakulteti, «Stomatologiyaga kirish» moduli sillabusi:

3. <https://dentistry.tamu.edu/departments/dental-hygiene/admissions/syllabi/dhy-syllabi-1st-year/pdfs/3110-introduction-to-dentistry.pdf>

	<p>4.Reyting: Times Higher Education World University Rankings 2025, №143/</p> <p>5.(https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/latest/world-ranking#!/length/25/name/texas/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/scores)</p> <p>Yuqoridagi nufuzli xorijiy oliy ta'lim muassasalarining o'quv dasturlarini o'rganib chiqib, mazkur ishchi dasturga quyidagi mavzular qo'shimcha sifatida kiritildi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Stomatologiya asoslari 2) Stomatologik tibbiy tordamning talab va vazifalari. 3) So'lakdan ximoya qilish vositalari 4) Stomatologiyada deontologiya va tibbiy etika.
6	<p>Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbalari</p> <p>6.1. Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ortopedik stomatologiya propedevtikasi Irsaliyev X.I., Raxmonov X.Sh., Xabilov N.L., Safarov M.T., Raxmatullayev F.T. T.2006. 2. Irsaliyev X.I., Nigmatov R.N., Xabilov N.L. Ortopedik stomatologiyasi.2011. 3. Bazikyan E.Ya. Propedevticheskaya stomatologiya -2016 4. V.N.Trezubov, A.S. Ilyerbakov,L.M.Mishnev Ortopedicheskaya stomatologiya (fakultetskiy kurs)-2019. <p>6.2. Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bazikyan E. A. Stomatologicheskiy instrumentariy. Atlas / E.A. Bazikyan. - 3-ye izd., ster. - M. : GEOTAR-Media, 2017. - 168 s. 2. Propedevtika stomatologicheskix zabolevaniy: ucheb. posobiye / sost. T.U. Supatayeva, N.R. Nigmatulina, A.A. Subanova i dr. Bishkek: Izd-vo KRSU, 2017. 136 s 3. Popkov V.A., Nesterova O.V., Reshetnyak V.Yu., Aversena I.N. Stomatologicheskoye materialovedeniye. - M.: Med. Press-inform, 2006. 4. Qozon (Volga bo'yi) federal universiteti R.G. Xafizov. va boshqa muallifligidagi "Stomatologiya xonasi ergonomika asoslari" o'quv-qo'llanma, 2016 yil. 5. Bazikyan E.A. Propedevticheskaya stomatologiya. Uchebnik / idr; Pod red. E.A. Bazikyana, O.O. Yanushevicha. - 2-ye izd., pererab. i dop. - M. : GEOTAR-Media, 2016. <p>Internet saytlari</p> <p>http://web-local.rudn.ru/web-local/kaf/rj/index.php?id=93</p> <p>PubMed Central [Elektronnyy resurs]: Baza dannykh / National Center for Biotechnology Information. - USA, 2009. - Elektronnyye resursy dlya nauchnoy deyatelnosti.</p> <p>http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/journals/</p>

	<p>U.S. National Library of Medicine National Institutes of Health: http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/ Consilium Medicum i prilojeniya [Elektronnyy resurs] : Baza dannyx / Administrasiya sayta "Consilium Medicum". - RF, 1999. - Elektronnyye resursy dlya uchebnoy i nauchnoy deyatelnosti. http://con-med.ru/ Wiley Open Access [Elektronnyy resurs] : Baza dannyx / John Wiley & Sons, Inc. All Rights Reserved. - USA. - Elektronnyye resursy dlya nauchnoy deyatelnosti. http://www.wileyopenaccess.com/view/index.html ScienceDirect [Elektronnyy resurs]: Baza dannyx / Elsevier B.V. - Elektronnyye resursy dlya nauchnoy deyatelnosti. http://www.sciencedirect.com/science/jrnllallbooks/all/open-access HighWire PRESS [Elektronnyy resurs]: Polnotekstovyy nauchnyy arxiv: Baza dannyx HighWire Press, Inc. - USA. http://highwire.stanford.edu/lists/freeart.dtl#alcalc Bentham Sciences [Elektronnyy resurs] : Baza dannyx / Bentham Science Publishers. - United Arab Emirates. - Elektronnyye resursy dlya nauchnoy deyatelnosti. http://www.benthamscience.com Nauchnaya elektronnyaya biblioteka: http://elibrary.ru/defaultx.asp</p>
7.	<p>Andijon davlat tibbiyot instituti Propedevtik stomatologiya kafedra tomonidan ishlab chiqilgan va Markaziy uslubiy kengashining 2025 yil "_27_" avgustdagi 1- son qarori bilan tasdiqlandi.chiqilgan va tasdiqlangan.</p>
8.	<p>Fan/modul uchun mas`ullar: Z.Q. Xakimova - Propedevtik stomatologiya kafedra mudiri M.B Valiyeva - Propedevtik stomatologiya kafedra assistenti.</p>
9.	<p>Taqrizchi: D.Sh.Tulanov – ADTI , T.F.N. stomatologiya fakulteti dekani. Jarrohlik stomatologiyasi kafedra katta o`qituvchisi, Raimjonov R.R. – Gospital va klinik stomatologiya kafedra mudiri..</p>